

OKRESNÁ PROKURATÚRA KOŠICE I
Mojmírova 5, 041 47 Košice 1

Číslo: 1 Pv 235/22/8802-18
EEČ: 2-63-516-2023

Košice I 11.07.2023

U Z N E S E N I E

Trestná vec: obv. **XXXXX** a spol.

Trestný čin: zločin: sexuálne násilie podľa § 200 odsek 1, odsek 2 písmeno d
Trestného zákona

Rozhodol: prokurátor Okresnej prokuratúry Košice I

Podľa § 215 odsek 1 písmeno a Trestného poriadku **zastavujem** trestné stíhanie
obvineného:

XXXXX

dátum narodenia: XXXXX

miesto narodenia: XXXXX

rodné priezvisko: XXXXX

trvalé bydlisko: XXXXX

väzba: nie

ktorý je trestne stíhaný pre trestný čin:

- zločin: sexuálne násilie podľa § 200 odsek 1, odsek 2 písmeno d Trestného zákona
štádium: dokonaný trestný čin
forma trestnej súčinnosti: spolupáchateľ podľa § 20 Trestného zákona

na tom skutkovom základe, že:

v presne nezistenom čase od dňa 19.8.2021 do presne nezisteného času najneskôr
do dňa 31.5.2022 v celách a ďalších priestoroch oddielu špecializovaného
zaobchádzania v Ústave na výkon trestu odňatia slobody XXXXX, ulica XXXXX číslo
18 za použitia násilia vo forme fackovania, bitiek, šikany v podobe odnímania
osobných vecí a za použitia hrozieb bezprostredného násilia vo forme vyhrážok
bitkou a zabitím opakovane donútil spoluväzňa poškodeného XXXXX, narodeného
dňa XXXXX, trvale bytom XXXXX, toho času XXXXX llava proti jeho vôli k análnemu
styku, orálnemu styku a k iným sexuálnym praktikám,

lebo je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie.

Podľa § 215 odsek 1 písmeno a Trestného poriadku **zastavujem** trestné stíhanie obvineného:

XXXXX

dátum narodenia: XXXXX
miesto narodenia: XXXXX
rodné priezvisko: XXXXX
trvalé bydlisko: XXXXX
väzba: nie

ktorý je trestne stíhaný pre trestný čin:

- zločin: sexuálne násilie podľa § 200 odsek 1, odsek 2 písmeno d Trestného zákona
štádium: dokonaný trestný čin
forma trestnej súčinnosti: spolupáchateľ podľa § 20 Trestného zákona

na tom skutkovom základe, že:

v presne nezistenom čase od dňa 13.10.2021 do presne nezisteného času najneskôr do dňa 23.10.2021 v priestoroch cely uzavretého oddielu na výkon disciplinárnych trestov v Ústave na výkon trestu odňatia slobody XXXXX, ulica XXXXX číslo 18 za použitia hrozieb bezprostredného násillia vo forme vyhrážok bitkou dvakrát donútil spoluväzňa XXXXX, narodeného dňa XXXXX, trvale bytom XXXXX, toho času v XXXXX llava proti jeho vôli k análnemu, orálnemu styku a k iným sexuálnym praktikám,

lebo je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie.

Odôvodnenie:

Uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície, 1. oddelenia vyšetrovania XXXXX, spisovej značky ORP-838/1-VYS-KE-2022 zo dňa 02.02.2023 bolo podľa ustanovenia § 206 odsek 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie XXXXX a spol. pre zločin sexuálneho násillia podľa ustanovenia § 200 odsek 1, 2 písmeno d/ Trestného zákona, ktorý mal obvinený XXXXX spáchať tak, že v presne nezistenom čase od dňa 19.8.2021 do presne nezisteného času najneskôr do dňa 31.5.2022 v celách a ďalších priestoroch oddielu špecializovaného zaobchádzania v Ústave na výkon trestu odňatia slobody XXXXX, ulica XXXXX číslo 18 za použitia násillia vo forme fackovania, bitiek, šikany v podobe odnímania osobných vecí a za použitia hrozieb bezprostredného násillia vo forme vyhrážok bitkou a zabitím opakovane donútil spoluväzňa poškodeného XXXXX, narodeného dňa XXXXX, trvale bytom XXXXX, toho času XXXXX llava proti jeho vôli k análnemu styku, orálnemu styku a k iným sexuálnym praktikám a obvinený XXXXX spáchať tak, že v presne nezistenom čase od dňa 13.10.2021 do presne nezisteného času najneskôr do dňa 23.10.2021 v priestoroch cely uzavretého oddielu na výkon disciplinárnych trestov v Ústave na výkon trestu odňatia slobody XXXXX, ulica XXXXX číslo 18 za použitia hrozieb bezprostredného násillia vo forme vyhrážok bitkou dvakrát donútil spoluväzňa XXXXX, narodeného dňa XXXXX, trvale bytom XXXXX, toho času v XXXXX llava proti jeho vôli k análnemu, orálnemu styku a k iným sexuálnym praktikám.

V rámci vyšetrovania bolo vykonané dokazovanie, ktorým bol zistený nasledovný skutkový stav:

Obvinený XXXXX vypovedal, že skutočnosti uvádzané poškodeným, že sú klamstvom a nikdy s ním žiaden pohlavný styk nemal, ide z jeho strany o výmysel. Pravdou bolo, že poškodeného Delemana raz udrel, pretože mu vynadal za čo obaja dostali trest v „diere“ po 10 dní. Tiež uviedol, že sa vo výkone trestu vedelo, že poškodený XXXXX je homosexuál, mal tam veľa pohlavných stykov, jedným z nich mal byť odsúdený s prezývkou „Koro“ (neskôr zistené, že ide o obvineného XXXXX, z Rómčiny - slepý, obvinený XXXXX výrazne škúli), s ktorým mal mať poškodený XXXXX styk v „diere“. Ako možný motív jeho udania poškodeným Delemanom bolo to, že obvinený mu rozbil obočie, keď ho udrel a poškodený sa mu za to chcel pomstiť, pretože mu aj vykrikoval, že na neho za to podá trestné oznámenie a vybaví mu „nášup“ (väzenský slangový výraz pre navýšenie trestu, resp. roky navyše). Svedkom poškodeného vyhrážok obvinenému mal byť aj svedok XXXXX.

Obvinený XXXXX taktiež poprel tvrdenia poškodeného Delemana, označil ich za nepravdivé a vymyslené. Uviedol, že o poškodenom Delemanovi sa vedelo, že je „buzerant“, on sa tým nijako netajil, vedela o tom celá väznica, „vyfajčil“ tam nespočet chlapcov. Počul o tom, že poškodený XXXXX mal mať pomer s obvineným XXXXX, osobne ich nevidel, no vo väznici sa to medzi väzňami rýchlo rozšíri.

V procesnom postavení svedka - poškodeného a ako obzvlášť zraniteľná obeť trestného činu bol vypočutý na audiovizuálny záznam XXXXX za prítomnosti znalkyne z odboru psychológia PhDr. Evy Kitkovej, nakoľko boli už vtom čase známe informácie, že sa jedná o pacienta s mentálnou retardáciou ľahkého stupňa, poruchou osobnosti, opakovane hospitalizovaného aj v civilných psychiatrických zariadeniach, pričom bolo potrebné vykonať jeho psychologické vyšetrenie a vyhotoviť znalecký posudok k jeho osobnosti. Poškodený pri výsluchu okrem iného ozrejmil, že je homosexuálne orientovaný a popísal okolnosti k predmetu vyšetrovania a za páchatel'ov opakovane označil obvinených XXXXX a XXXXX.

Svedok - odsúdený XXXXX vo svojom výsluchu uviedol, že o tejto veci nevie nič, vedel len toľko, že poškodený XXXXX cez dvere vykrikoval obvinenému XXXXX, že sa mu pomstí za to, že ho zbil. O poškodenom Delemanovi sa vo väznici hovorilo, že je nebezpečný homosexuál, poškodený XXXXX sa sám o sebe mal vyjadriť, že: „keď nemá 3 dni penis v ústach tak je nervózny“.

Svedok - odsúdený XXXXX uviedol, že obvinený XXXXX chodil za poškodeným Delemanom a sexuovali spolu. Videl ich ako sa bozkávali, boli holí, poškodený XXXXX plakal, že to nechcel, raz zazvonil a všetko povedal referentom. Poškodený XXXXX sa obvineného XXXXX bál, raz videl ako poškodený XXXXX „fajčil“ obvineného XXXXX, potom za ním obvinený prišiel a chcel ho podplatiť tabakom, aby to nikomu nepovedal, on to aj tak povedal pedagógovi, ale nechcel mu veriť.

Svedok - odsúdený XXXXX uviedol, že obvinený XXXXX bral poškodenému Delemanovi tovar, bral mu tabaky, verejne sa bozkávali na izbách a obchytávali sa, chodili spolu sexovať na izbu číslo 532, každú noc, poškodený XXXXX sa bál od obvineného XXXXX. On osobne to nikdy nevidel, aby mali spolu sexuálny styk, uvedené mu povedal len poškodený XXXXX.

K veci týmto výsluchom svedkov je potrebné uviesť, že všetci odsúdení okrem boli umiestení na oddiely špecializovaného zaobchádzania (ďalej „OŠZ“) a jedná sa osoby z nižším stupňom inteligencie resp. s určitými „defektami“, čo malo za príčinu sťaženosť komunikáciu a spoluprácu s nimi zo strany vyšetrovateľa.

Z realizovaného znaleckého skúmania osobnosti poškodeného XXXXX znalkyňou z odboru psychológia PhDr. Evou Kitkovou bolo v čase skúmania zistené, že ide o osobu s ľahkou mentálnou retardáciou s neporušenou pamäťou. Poškodený je zo psychologického hľadiska schopný objektívne a pravdivo popísať okolnosti, resp. udalosti, ktoré sú predmetom trestného konania. Má však diagnostikovaný sklon a tendencie tieto okolnosti skresľovať, konfabulovať, zveličovať, dramatizovať a meniť vo svoj prospech. Jeho výpovede, z psychologického hľadiska nie je možné hodnotiť ako autentické s reálne prežitým. U poškodeného bol diagnostikovaný sklon ku klamaniu a skresľovaniu skutočností na báze účelových, úmyselne menených reprodukováných obsahov, má zdiagnostikovaný sklon ku subjektívnym, nie ku objektívnym výpovediam. Predmet trestnej veci reprodukuje skôr cez mechanizmus pseudológie fantasticy a tiež jeho sexuálnych osobných potrieb a ich formy. (Pseudologia fantastica - patologické luhárstvo, postihnutý môže, ale aj nemusí vedieť, že klame, podstatné je, že jeho lži bývajú rozvetvené, komplexné a dlhotrvajúce. Účelom je vykresľovať seba samého ako hrdinu alebo obeť, v každom prípade ako niekoho, kto prežíva život vymykajúci sa bežnému, nudnému normálu.) Jeho lži skóre znalkyňa kvantifikovala ako 8 stén na 10 stupňovej škále klamania, kde 10 stén je najvyšším sténom klamania. Z psychologického hľadiska nie je možné posudzovať jeho výpovede za vierohodné neprejavovali sa na ňom žiadne stopy ani následky skutkov, ktoré sú predmetom konania.

Vzhľadom na vyššie uvedené, predovšetkým výsledky znaleckého skúmania, výpovede svedkov predovšetkým XXXXX a XXXXX, vyšetrovateľ vzniesol obvinenie XXXXX a XXXXX. Následne vyšetrovateľ realizoval ďalšie procesné úkony a to výsluchy obvinených, svedkov a zabezpečil ďalšie dôkazy.

Svedok – odsúdený XXXXX zmenil svoju pôvodnú výpoveď a poprel, aby k nejakému sexuálnemu násiliu na „OŠZ“ dochádzalo. Uviedol, že pri svojom prvom výsluchu klamal, pretože sa bál, keďže sa mu mal poškodený XXXXX vyhrážať, že na neho podá trestné oznámenie ak nebude vypovedať proti obvinenému XXXXX. S týmto obvineným Erikom sa trochu pohádal a preto to na neho povedal, no nebola to pravda, všetko si vymyslel.

Svedok - odsúdený XXXXX taktiež zmenil svoju pôvodnú výpoveď a uviedol, že o žiadnych sexuálnych praktikách na ich oddelení medzi obvineným XXXXX a poškodeným Delemanom nevie. Na predchádzajúcu výpoveď ho nahovorili spoluodsúdení, aby povedal na obvineného, nevedel však prečo. On sám nerozmýšľal, nikdy sa uvedené nestalo a v predošlej výpovedi klamal, poprel, aby ho na výpoveď niekto nahováral.

Svedok - odsúdený XXXXX vypovedal, že nevie o tom, aby sa na ich oddiely vykonávali nejaké sexuálne veci medzi odsúdenými.

Svedok - odsúdený XXXXX Kešely vypovedal, že poškodený XXXXX obvinenému XXXXX nedával pokoj, poškodený chcel obvineného uplácať nákupmi,

aby s ním bol, no on to nechcel. Poškodeného Delemana označil za nedobrého človeka, skúšal to tak na viacerých, podplácal ich, pretože má dôchodok, neexistuje, aby obvinený XXXXX chcel dačo od poškodeného Delemana. Podľa neho si to poškodený XXXXX celé vymyslel, pretože berie lieky na hlavu.

Zo správ z ÚVV a ÚVTOS XXXXX vyplýva, že poškodený XXXXX sa v ústave správval nedisciplinované, jeho správanie nebolo na požadovanej úrovni. V týchto správach je chronologicky popísané prijatie a priebeh umiestnenia poškodeného v ústave. Z dostupnej elektronickej dokumentácie je zrejmé, že poškodený XXXXX nehlásil službukonajúcim príslušníkom žiadne skutočnosti týkajúce sa sexuálneho násillia, uviedol to len lekárke, ktorá o tom spísala úradný záznam. Ústav nedisponuje žiadnou informáciou o sexuálnom násillí páchanom na poškodenom, žiaden z referentov neprichytil pri sexuálnom styku poškodeného s odsúdenými. Zo zabezpečených správ o disciplinárnom previnení a rozhodnutí o uložení disciplinárneho trestu bolo zistené, že dňa 13.10.2021 došlo na oddelení „OŠZ“ k fyzickému konfliktu medzi obvineným XXXXX a poškodeným XXXXX. Poškodený uviedol, že ho obvinený XXXXX udrel do tváre a rozťal mu obočie, čomu predchádzal verbálny konflikt, za čo bol obom uložený trest v uzavretom oddieli na 10 dní. Obaja odsúdení svoje konanie oľutovali, ani jedna z písomností neobsahuje dôvod konfliktu, ani akúkoľvek zmienku so sexuálnym podtónom.

Správa z Nemocnice pre obvinených a odsúdených v Trenčíne potvrdzuje, že poškodený XXXXX bol u nich hospitalizovaný dokopy 10-krát, pričom o jeho sexuálnom zneužívaní nemali žiadnu vedomosť.

Ako listinné dôkazy boli do vyšetrovacieho spisu zabezpečené znalecké posudky z iných trestných vecí, kde poškodený vystupuje v pozícii obvineného a to znalecký posudok číslo 20/2023, znalca z odboru psychológia pričom poškodený pri vyšetrení znalcovi taktiež uviedol, že je orientovaný na rovnaké pohlavie, že sa za to vôbec nehanbí, priateľa nemá, mal nejaké krátkodobé vzťahy, pričom sa za peniaze aj predával. Následne najprv uviedol, že vo väzení s nikým nič intímne nemal, na čo pridal informáciu, že mal byť znásilnený nejakým väzňom, pričom samotný ústav mal podať trestné oznámenie. Na otázku znalca, kedy sa to malo udiať nevedel odpovedať. Pri pamäťovej úlohe, kedy mal poškodený zopakovať znalcom prečítaný krátky text tento nielenže nezopakoval z ním čítaného príbehu nič, ale vymyslel si kompletne svoj vlastný nový príbeh, ktorý s tým pôvodným nemal nič spoločné, navyše ho podával s absolútnou istotou v hlase, nezaváhal ani na sekundu. Aj v tomto prípade znalec konštatoval, že uvedené svedčí pre tzv. pseudologiu fantasticku, poškodený sa v pravidelných intervaloch uchýľuje k vypíňaniu tzv. „pamäťových dier“ vlastným materiálom. Podáva na prvé počutie logicky znejúce príbehy, interpretuje skutočnosti a fakty tak, že je ľahké mu/im uveriť. Na základe odporúčania znalca bol poškodený XXXXX vyšetrený aj znalcom z odboru psychiatria znaleckým posudkom číslo 24/2023, kde znalec síce nezistil u poškodeného patologické luhárstvo, no znalecký posudok okrem iného obsahuje lekárske správy z jeho vyšetrení na Psychiatrickom oddelení v Nemocnici pre obvinených a odsúdených v Trenčíne pri jeho hospitalizáciách a vlastné vyšetrenie znalca, k čomu je potrebné uviesť, že v ani jednej z lekárskeých správ a ani celkovo v znaleckom posudku nie je jediná zmienka o jeho údajnom sexuálnom zneužívaní, resp. o sexuálnom násillí voči jeho osobe.

Preskúmaním vyšetrovacieho spisu na podklade návrhu vyšetrovateľa v zmysle ustanovenia § 209 odsek 1 Trestného poriadku som zistil, že v tomto konkrétnom prípade pre zločin sexuálneho násillia podľa ustanovenia § 200 odsek 1, 2 písmeno d/ Trestného zákona nie sú splnené podmienky na podanie obžaloby, ale sú splnené podmienky na zastavenie trestného stíhania podľa písmena a/ odseku 1 § 215 Trestného poriadku, pretože je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa viedlo trestné stíhanie.

Z vykonaného dokazovania a to predovšetkým z výpovede obvinených XXXXX a XXXXX, svedkov XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX a XXXXX a zabezpečených listinných dôkazov predovšetkým záverov znaleckých posudkov znalkyne z odboru Psychológia PhDr. Evy Kitkovej, správ z ÚVV a ÚVTOS XXXXX a Nemocnice pre obvinených a odsúdených v Trenčíne, ako aj listinných dôkazov a to znaleckých posudkov z odboru psychológie a psychiatrie jednoznačne vyplýva, že v danom prípade nedošlo konaním obvinených XXXXX a XXXXX k spáchaniu zločinu sexuálneho násillia podľa ustanovenia § 200 odsek 1, 2 písmeno d/ Trestného zákona. Obvinení od začiatku popierali, aby sa voči poškodenému Delemanovi dopustili predmetného konania. Tieto ich tvrdenia sú potvrdené aj výpoveďami svedkov – odsúdených XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX a XXXXX, ktorí jednoznačne popreli, aby zo strany obvinených došlo k nejakému sexuálnemu násilliu voči poškodenému, bol to práve poškodený, ktorý s takýmito návrhmi otravoval nielen obvinených, ale aj ďalších odsúdených. V neposlednom rade to potvrdzujú aj závery znaleckých posudkov z odboru psychológie a psychiatrie, podľa ktorých u poškodeného ide o osobu s ľahkou mentálnou retardáciou s neporušenou pamäťou. Poškodený je zo psychologického hľadiska schopný objektívne a pravdivo popísať okolnosti, resp. udalosti, ktoré sú predmetom trestného konania. Má však diagnostikovaný sklon a tendencie tieto okolnosti skresľovať, konfabulovať, zveličovať, dramatizovať a meniť vo svoj prospech. Jeho výpovede z psychologického hľadiska nie je možné hodnotiť ako autentické s reálne prežitým. U menovaného bol diagnostikovaný sklon ku klamaniu a skresľovaniu skutočností na báze účelových, úmyselne menených reprodukovaných obsahov, má zdiagnostikovaný sklon ku subjektívnym, nie ku objektívnym výpoveďiam. Predmet trestnej veci reprodukuje skôr cez mechanizmus pseudológie fantasticy a tiež jeho sexuálnych osobných potrieb a ich formy. Jeho lži skóre znalkyňa kvantifikovala ako 8 stén na 10 stupňovej škále klamania, kde 10 stén je najvyšším sténom klamania. Z psychologického hľadiska nie je možné posudzovať jeho výpovede za vierohodné neprejavovali sa na ňom žiadne stopy ani následky skutkov, ktoré sú predmetom konania. Taktiež zo správ ÚVV a ÚVTOS XXXXX a Nemocnice pre obvinených a odsúdených v Trenčíne nevyplývajú skutočnosti, že by poškodený XXXXX hlásil, resp. že by mali nejaké iné indície o sexuálnom násillí voči poškodenému.

Zločinu sexuálneho násillia podľa ustanovenia § 200 odsek 1, 2 písmeno d/ Trestného zákona sa dopustí ten, kto násillím alebo hrozbou bezprostredného násillia donúti iného k orálnemu styku, análnemu styku alebo k iným sexuálnym praktikám alebo kto na taký čin zneužije jeho bezbrannosť a spácha taký čin na osobe vo výkone väzby alebo vo výkone trestu odňatia slobody. Objektom tohto trestného činu je právo kohokoľvek (muža aj ženy) slobodne rozhodovať o svojom pohlavnom živote. Predmetom útoku v oboch alternatívach jeho spáchania je osoba akéhokoľvek pohlavia. Ide o iné sexuálne praktiky ako súlož. Za násillie v zmysle § 200 odsek 1 treba považovať použitie fyzickej sily zo strany páchatel'a za účelom prekonania alebo zamedzenia vážne mieneného odporu iného a dosiahnutia

orálneho styku, análneho styku alebo vykonania iných sexuálnych praktík (napr. sadomasochistických) proti jeho vôli. O zneužitie bezbrannosti ide vtedy, ak sa iný (ktokoľvek) bez pričinenia páchatel'a nachádza v takom stave, v ktorom vzhľadom na okolnosti činu nie je schopný prejavíť svoju vôľu, pokiaľ ide o pohlavný styk s páchatel'om uvedenými spôsobmi, prípadne v ktorom nie je schopný klásť odpor proti jeho konaniu. Ide predovšetkým o stav bezvedomia, mdlobu, požitie alkoholických nápojov alebo omamných látok, stav choroby, ale aj stav, keď je napadnutý spútaný alebo keď sa pre svoju fyzickú neschopnosť nemôže brániť, ďalej ak pre duševnú chorobu nechápe význam páchatel'ovho konania. Za stav bezbrannosti možno považovať aj hlboký spánok.

Podľa ustanovenia § 215 odsek 1 písmeno a/ Trestného poriadku, prokurátor zastaví trestné stíhanie, ak je nepochybné, že sa nestal skutok pre ktorý sa vedie trestné stíhanie. Toto ustanovenie upravuje postup vybavenia vecí, v ktorej bolo začaté trestné stíhanie, resp. aj vznesené obvinenie určitej osobe. Zastavenie trestného stíhania sa týka konkrétneho obvineného a určitého skutku, a nie jeho právnej kvalifikácie podľa ustanovení Trestného zákona. Po vznesení obvinenia môže trestné stíhanie zastaviť iba prokurátor. Ak po vznesení obvinenia v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania alebo po ňom policajt zistí niektorý z dôvodov na zastavenie trestného stíhania, predloží prokurátorovi návrh na zastavenie trestného stíhania spolu so spisom. Ak sa má stíhaný skutok posúdiť v jednočinnom súbehu ako viac trestných činov, trestné stíhanie nemožno zastaviť len pre niektorý trestný čin. Obvinený sa len upozorní, že skutok bude stíhaný len ako trestný čin, na ktorý sa dôvod, pre ktorý by prichádzalo do úvahy zastaviť trestné stíhanie, nevzťahuje. V prípade, ak sa trestné stíhanie proti obvinenému skončilo právoplatným rozhodnutím prokurátora o zastavení trestného stíhania (§ 215 Trestného poriadku), v jeho trestnom stíhaní možno pokračovať len vtedy, ak uznesenie o zastavení trestného stíhania bolo v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch zrušené generálnym prokurátorom (zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní podľa § 363 Trestného poriadku). Ak sa splní niektorá z podmienok uvedených v odseku 1 § 215 Trestného poriadku, trestné stíhanie sa musí zastaviť. Dôvody zastavenia trestného stíhania sa tu uvádzajú taxatívne. Rozhodnúť podľa tohto odseku možno len vtedy, keď bola vec dostatočne objasnená v rozsahu nevyhnutnom na také rozhodnutie (§ 2 odsek 10 Trestného poriadku). Vo výroku uznesenia o zastavení trestného stíhania sa musí uviesť stíhaný skutok a jeho právne posúdenie a meno obvineného, proti ktorému sa trestné stíhanie zastavilo. V odôvodnení uznesenia treba uviesť skutkové a právne úvahy, ktorými sa prokurátor spravoval pri rozhodnutí o zastavení trestného stíhania (§ 176 odsek 2 Trestného poriadku). Podľa ustanovenia § 215 odsek 1 písmeno a/ Trestného poriadku prokurátor zastaví trestné stíhanie len vtedy, keď je bez akýchkoľvek pochybností zistené, že sa nestal skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie vedie. Ak vznikne pochybnosť, či sa skutok stal, alebo nestal (napr. vo veci existujú dôkazy, z ktorých niektoré svedčia o spáchaní skutku obvineným, a naopak, iné toto podozrenie vyvracajú), a táto pochybnosť sa nedá odstrániť ani vykonaním ďalších dôkazov, prokurátor za takého stavu nemôže zastaviť trestné stíhanie, ale je povinný na obvineného podať obžalobu. Až po vykonaní dokazovania súdom na hlavnom pojednávaní, ktoré by nevedlo k jednoznačnému záveru, či sa skutok stal, alebo nestal, oslobodí obžalovaného spod obžaloby, lebo nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný (§ 285 písmeno a/ Trestného poriadku).

Podľa ustanovenia § 176 odsek 2 Trestného poriadku v odôvodnení treba, ak to prichádza podľa povahy veci do úvahy, uviesť najmä skutočnosti, ktoré sa považujú za dokázané, dôkazy, o ktoré sa skutkové zistenia opierajú, úvahy, ktorými sa rozhodujúci orgán spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako aj právne úvahy, na ktorých základe podľa príslušných ustanovení zákona posudzoval dokázané skutočnosti. Z rôznorodosti uznesení vyplýva požiadavka na rôzny rozsah odôvodnenia. Niektoré uznesenia sa svojím významom približujú významu rozsudku. Ide najmä o rozhodnutia vo veci samej, ale aj o ďalšie uznesenia (napr. uznesenie o zamietnutí odvolania odvolacím súdom, o zrušení rozsudku súdu prvého stupňa odvolacím súdom, o povolení obnovy konania, o vzatí obvineného do väzby a pod.), ktoré musia mať náležitosti vyžadované týmto ustanovením, keďže to vyžaduje povaha veci. Iné uznesenia, ktoré napríklad upravujú len procesný postup pri vykonávaní dôkazov alebo ktorými sa pripravuje súdne konanie a pod., bude treba odôvodniť len stručne, ak odôvodnenie zákon vôbec vyžaduje.

Podľa ustanovenia § 2 odsek 10 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie. V tomto odseku je upravená zásada náležitého zistenia skutkového stavu veci. Náležité zistenie skutkového stavu veci je nevyhnutným a základným predpokladom pre spravodlivé rozhodnutie. Nový Trestný poriadok upúšťa od zásady objektívnej pravdy, ktorú upravoval predchádzajúci Trestný poriadok. Jej podstatou bolo zistenie skutočného stavu veci, čo vychádzalo z materialistického poňatia zistiteľnosti objektívnej pravdy. Táto zásada zahŕňa zistenie skutkového stavu veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, povinnosť orgánov činných v trestnom konaní obstarávať dôkazy z úradnej povinnosti (označuje sa aj ako vyhľadávacia zásada), právo strán obstarávať dôkazy, povinnosť orgánov činných v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou pristupovať k objasňovaniu okolností a vykonávaniu dôkazov svedčiacich proti obvinenému a okolností a dôkazov svedčiacich v prospech obvineného. Zásada náležitého zistenia skutkového stavu veci je veľmi úzko prepojená so zásadou stíhania zo zákonných dôvodov uvedenou v odseku 1, keďže práve náležité zistenie skutkového stavu veci je predpokladom jednak na to, že trestné stíhanie bude vedené v súlade so zákonom, jednak na spravodlivé rozhodnutie vo veci. Z požiadavky náležitého zistenia skutkového stavu veci vyplýva, že orgán činný v trestnom konaní sám určuje mieru dokazovania, ktoré musí v konaní vykonať, aby bola táto požiadavka splnená. Orgán činný v trestnom konaní musí vykonať také dôkazy, ktoré zabezpečia náležité zistenie skutkového stavu veci bez dôvodných pochybností tak, aby bolo možné vo veci spravodlivo rozhodnúť. Ak vykonané dôkazy v konaní pred súdom nebudú stačiť na uznanie viny obžalovaného a ak nebude možné vykonať iné dôkazy s cieľom vyvrátiť dôvodné pochybnosti, bude nevyhnutné obžalovaného oslobodiť spod obžaloby (pri rešpektovaní zásady in dubio pro reo). Z toho vyplýva, že dôvodné pochybnosti sa vzťahujú nielen na samo zistenie skutkového stavu, ale aj na možnosť obstarania a vykonania ďalších dôkazov, ktoré by tento skutkový stav, resp. vykonané dokazovanie zmenili. Dôvodnú pochybnosť Trestný poriadok nedefinuje. Podľa teoretických výkladov treba ňou chápať takú pochybnosť, ktorá spôsobuje, že orgán,

ktorý rozhoduje vo veci na základe starostlivého a nestranného zhodnotenia všetkých vykonaných dôkazov, by bol taký nerozhodný, že by nemohol urobiť záver, že skutočnosť napĺňajúca znak trestného činu sa stala, t.j. nezískal vnútorné presvedčenie o vine obvineného. V rozpore so zásadou náležitého zistenia skutkového stavu veci by bol postup orgánu činného v trestnom konaní, ktorý by v prípravnom konaní pod vplyvom nesprávnej aplikácie zásady in dubio pro reo nevykonal časť dôkazov významných pre zistenie skutočností rozhodujúcich z hľadiska zákonných znakov trestného činu s tým, že skutočnosti, na objasnenie ktorých mali smerovať nevykonané dôkazy, prokurátor následne v podanej obžalobe neuplatnil. Trestný poriadok ustanovuje, že primárnym cieľom zásady náležitého zistenia skutkového stavu veci je umožniť súdu spravodlivé rozhodnutie. Súvisí to s predmetom zákona vyjadreným v ustanovení § 1 a jeho účelom, ktorým je náležité zistenie trestných činov a spravodlivé potrestanie páchatel'ov a uskutočnenie spravodlivého procesu. K tomu sa následne viaže úprava jedného z dôvodov zrušenia rozsudku odvolacím súdom, keď podľa ustanovenia § 321 odsek 1 písmeno c/ odvolací súd zruší rozsudok súdu prvého stupňa, ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy.

Podľa ustanovenia § 2 odsek 12 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán. V tomto odseku je upravená zásada voľného hodnotenia dôkazov. V prípade tejto zásady nedochádza k podstatným zmenám oproti predchádzajúcej právnej úprave. Táto zásada je teoreticky rozpracovaná a podrobne vysvetlená v judikatúre. Nový Trestný poriadok pri tejto zásade upravuje jedno novum, keďže zákon prostredníctvom dikcie "hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom" kladie dôraz na zákonné získanie a vykonanie dôkazov a zároveň prípustnosť použitia dôkazu v konaní. Aplikácia zásady voľného hodnotenia dôkazov orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi je nevyhnutným prostriedkom pre náležité zistenie skutkového stavu veci tak, aby sa v každom jednotlivom prípade vzali do úvahy osobitosti daného prípadu, a súčasne zabraňuje šablónovitému, mechanickému postupu pri hodnotení dôkazov. Zákon pritom nepriznáva žiadnemu dôkazu a priori osobitný význam a ani neupravuje, aké množstvo dôkazov treba vykonať na preukázanie určitej skutočnosti. Orgán činný v trestnom konaní a najmä súd však nesmú pri rozhodovaní prihliadnuť na dôkaz získaný donútením alebo hrozbou takého donútenia okrem prípadu, že sa taký dôkaz použije proti osobe, ktorá donútenie alebo jeho hrozbu pri získaní dôkazu použila. Orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia (voľného uváženia), ktoré však neznamená možnosť ľubovôle z ich strany, ale musí byť založené na logickom úsudku vyplývajúcom zo starostlivého uváženia všetkých dôkazov získaných a vykonaných zákonným spôsobom. V súlade s tým Trestný poriadok ustanovuje, že súd je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť aj to, o ktoré dôkazy opiera svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovela návrhom na vykonanie ďalších dôkazov. Uvedené platí obdobne aj pre odôvodnenie uznesenia. Zásada voľného hodnotenia dôkazov sa uplatňuje vo všetkých štádiách trestného konania a vzťahuje sa nielen na súd, ale aj na orgány činné v trestnom konaní.

Orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgán činný v trestnom konaní alebo strana, a to z hľadiska ich zákonnosti, závažnosti, pravdivosti a vierohodnosti. Postup súdu, resp. orgánov činných v trestnom konaní pri voľnom hodnotení dôkazov a dôvodnosť vnútorného presvedčenia sú preskúmateľné nadriadeným orgánom v odvolacom konaní, resp. v konaní o sťažnosti, a nesprávnosť vyhodnotenia dôkazov môže byť dôvodom na zrušenie rozhodnutia. V súvislosti so zásadou voľného hodnotenia dôkazov treba spomenúť aj skutočnosť, že určitý vplyv na myšlienkový postup pri posudzovaní a hodnotení dôkazov môžu mať aj životné skúsenosti sudcu, jeho životné postoje a zmýšľanie.

Z uvedených dôvodov som podľa ustanovenia § 2 odsek 12 Trestného poriadku som zhodnotil všetky okolnosti prípadu jednotlivo a v ich súhrne a dospel som k takému záveru, aký je uvedený vo výrokovej časti tohto uznesenia a trestné stíhanie vedené proti obvineným XXXXX a XXXXX som zastavil.

Z uvedených dôvodov som rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, do troch pracovných dní od oznámenia uznesenia. Sťažnosť má odkladný účinok. (§ 185 a nasl. Tr. por.)

JUDr. Karol Hajduček
prokurátor